

Færre sabbatår hvis man tager på erhvervsrettede gymnasier

▼ AF CHEFKONSULENT MALTHER MUNKØE OG UDDANNELSESCHEF CLAUS ROSENKRANDS OLSEN

Færrest sabbatår på erhvervsrettede gymnasiale uddannelser – gør de noget man kan lære af?

Samlet set er det mere udbredt at tage sabbatår, inden man begynder på et nyt uddannelsesforløb, på det almene gymnasium end erhvervsrettede gymnasier.

- Ser man på dem der påbegynder et nyt uddannelsesforløbⁱ senest 3 år efter at have afsluttet gymnasiet, er det 64 pct. de almengymnasiale studenter mod 79 pct. af de erhvervsrettede gymnasiale studenter, som havde gjort det allerede året efter de blev færdige.
- Det svarer til at det var det 36 pct. af studenterne fra det almene gymnasium mod 21 pct. af de erhvervsrettede gymnasiale studenter, som ventede og tog et eller to sabbatår, før de påbegynder en anden uddannelse.
- Det tyder på, at de erhvervsrettede gymnasiale uddannelser enten tiltrækker unge, der er mere målrettede ift. deres videre uddannelse, eller bedre til at fastholde de unges motivation for at fortsætte med en videregående uddannelse hurtigere efter endt gymnasial uddannelse. Der har længe været et ønske om – og er taget initiativer til – at få de unge til at færdiggøre deres uddannelser hurtigere. Denne analyse viser, at alene det at få flere til at vælge de erhvervsrettede gymnasiale uddannelser frem for de almene gymnasiale uddannelser vil bidrage til at flere går hurtigere i gang med deres videregående uddannelse.
- Det bør give stof til eftertanke. Er der noget erhvervsrettede gymnasierne gør særligt godt, eller noget det almene gymnasium har behov for at gøre bedre, så flere vælger at læse videre i forlængelse af deres ungdomsuddannelse? Eller ligger der noget mere generelt i uddannelsesforløbene og ”kulturen” på gymnasierne, der i højere grad giver de erhvervsrettede gymnasiale studenter en erkendelse og indsigt i, hvad der er den rigtige vej for dem at gå?

Ser man på de gymnasieelever, som senere tager en uddannelse, er det langt mere udbredt at tage sabbatår først, hvis man har gået på det almene gymnasium

Færre sabbatår hvis man har gået på en erhvervsrettede gymnasial uddannelse

En måde at se på, hvor udbredt det er at tage et eller flere sabbatår, er at tage udgangspunkt i de studenter, som efter 3 år enten er påbegyndt eller allerede har afsluttet en uddannelse. Hvis ingen tager et sabbatår vil det være 100% af dem, der allerede 1 år efter afsluttet studentereksamen har påbegyndt (evt. afsluttet) en uddannelse. Derved ser vi kun på de personer, som faktisk vælger at uddanne sig og derved træffer beslutningen om, hvorvidt det skal ske med det samme eller efter et eller to sabbatår.

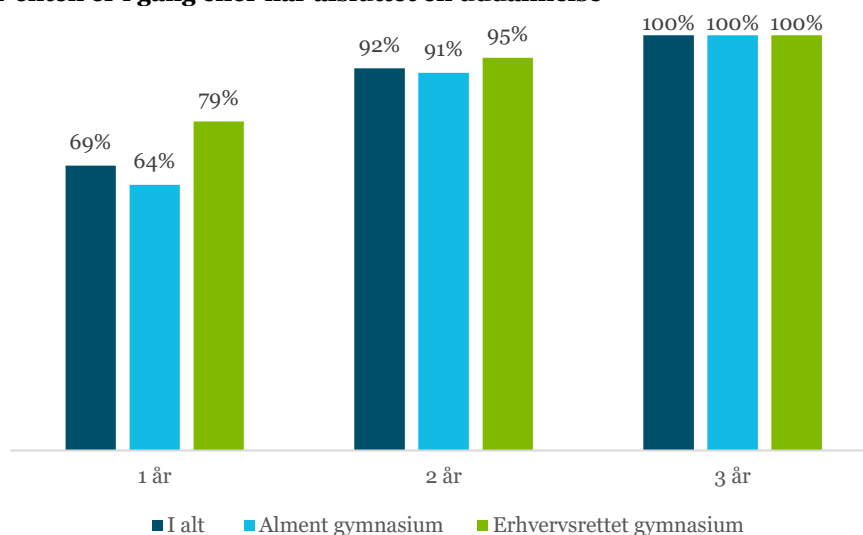
Som vist i figur 1 var det 64% af almen-gymnasiale studenter (som 3 år efter at de var blevet færdige var i gang eller færdige med en uddannelse), som var i gang med en uddannelse 1 år efter at have fået studenterhuen, mod 79% af de erhvervsrettede gymnasiale studenter.

Eller med andre ord: 36% af de almen-gymnasiale studenter (som 3 år efter færdiggjort studentereksamen enten er i gang eller har afsluttet et uddannelsesforløb) tog et eller to sabbatår først, mens det blot var 21% af de erhvervsrettede gymnasiale studenter.

Mere udbredt at tage et eller to sabbatår, hvis man har gået på det almene gymnasium

Figur 1

Andel gymnasieelever, som påbegynder/færdiggør en anden uddannelse 1-3 år efter at være gået ud af gymnasiet – vist som andel af dem, der efter 3 år enten er i gang eller har afsluttet en uddannelse

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik.

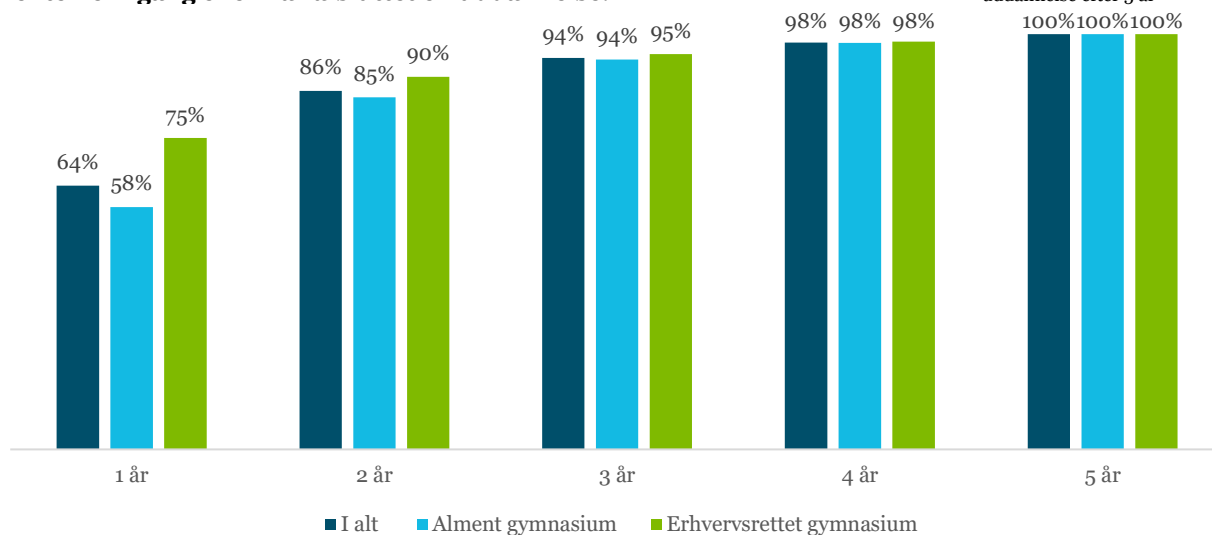
Anm.: Figuren er opgjort for alle gymnasieårgangene 2002-2013. Der er vist andelen af personer, som 3 år efter færdiggørelse har taget eller påbegyndt en anden uddannelse. Dvs. andelen vil være 100% opgjort 3 år efter.

Almnegymnasielle retninger. Stx, hf, studenterkursus, erhvervsrettede. Htx, hhxⁱⁱ

Vi får en tilsvarende konklusion, hvis vi betragter en 5-årig i stedet for en 3-årig periode. Det er næppe overraskende, men ved at se på en anden tidsperiode bliver vi bekræftet i i, at sabbatår er mere udbredte blandt studenter fra det almengymnasielle end de erhvervsrettede gymnasiale uddannelser.

Figur 2

Andel gymnasieelever, som påbegynder/færdiggør en anden uddannelse 1-5 år efter at være gået ud af gymnasiet – vist som andel af dem, der efter 3 år enten er i gang eller har afsluttet en uddannelse.

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik.

Anm.: Figuren er opgjort for alle gymnasie-årgangene 2002-2013. Der er vist andelen af personer, som 3 år efter færdiggørelse har taget eller påbegyndt en anden uddannelse. Dvs. andelen vil være 100% opgjort 3 år efter.

Hvad enten man gør status efter 3 og 5 år er der en klar forskel mellem elever fra de almene gymnasier og erhvervsrettede gymnasierⁱⁱⁱ. Efter 2 år er forskellen indskrænket, men fortsat til stede. Det skulle man også forvente, da færre tager 2 end 1 sabbatår.

Mange tusinde kunne gå i gang med en uddannelse hurtigere

Forskellen mellem hvor mange sabbatår man tager på det almene gymnasium og erhvervsrettede gymnasier er langt fra uvæsentlig. Ser man eksempelvis på den årgang som blev færdig i 2015, var det 64% af alle erhvervsrettede gymnasiale og 51% af de almengymnasiale studenter, som var i gang med en uddannelse året efter^{iv}. Hvis det også havde været 64% af de almengymnasiale i stedet for 51% svarer det til, at knap 5.000 flere personer ville have været i gang med et uddannelsesforløb året efter afsluttet studentereksamen.

Det er værd at overveje, om de erhvervsrettede gymnasiale uddannelser gør noget, som de almengymnasiale uddannelser kan lære af i den henseende.

Ingen ændring over tid, trods midlertidig ”finanskrise-effekt”

Det er værd at nævne, at denne sammenhæng ser ud til at være nogenlunde konsistent over tid. De viste figurer er gennemsnittet for alle årgangene, der er blevet færdige siden 2002 (idet de nyeste årgange selvfølgelig ikke kan indgå, da vi ikke har overblik over deres uddannelsesvalg mv. endnu). Man kunne derfor godt have forestillet sig, at det kunne have ændret sig og se anderledes ud i dag.

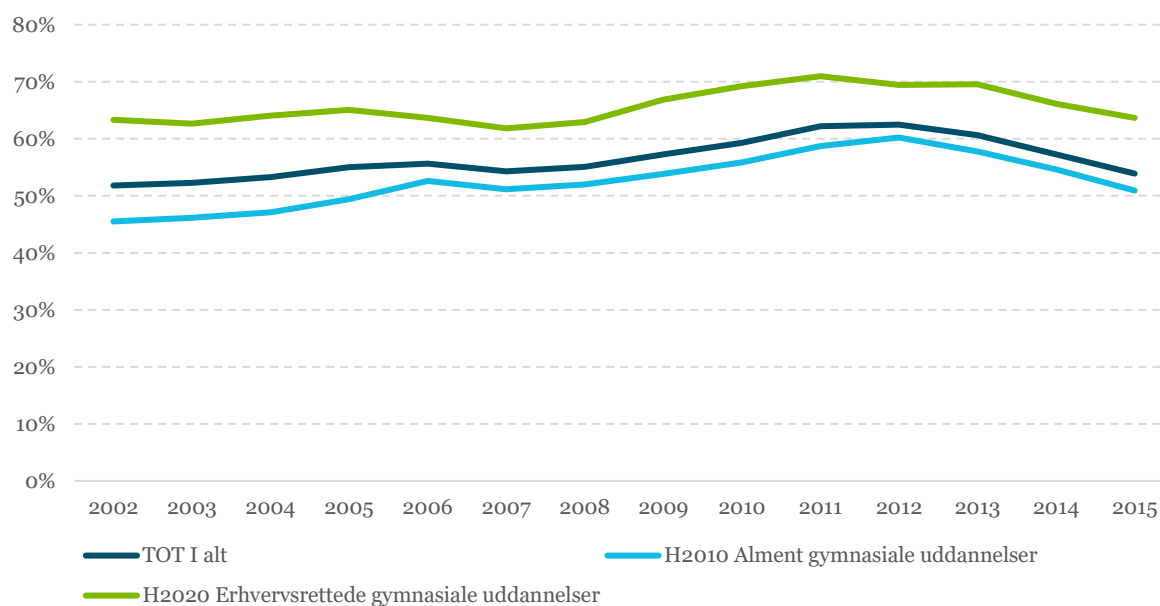
Ser vi på de nyeste tal er der dog ikke noget der tyder på, at tendensen har ændret sig. Vi konstaterede ovenfor, at der også var stor forskel for årgangen, der blev færdiguddannet fra gymnasiet i 2015. Og ser vi over tid har det vedvarende været sådan, at andelen af nyuddannede gymnasieelever som året efter var i gang med en uddannelse var væsentligt højere for erhvervsrettet gymnasialt end almengymnasialt uddannede.

Vi kan se at der var en effekt, som formentlig skyldes finanskrisen, i retning af at en større højere af en gymnasieårgang begyndte at læse på en uddannelse året efter i 2009 og 2010, men det påvirkede både elever fra de almene gymnasier og erhvervsrettede gymnasier.

Ser man på de gymnasieelever, som senere tager en uddannelse, er det langt mere udbredt at tage sabbatår først, hvis man har gået på det almene gymnasium

Figur 3

Andel af en gymnasieårgang, som året efter færdiggørelse har påbegyndt en anden uddannelse

Kilde Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik

Alt i alt er det således tydeligt, at de personer som bliver student fra en erhvervsrettet gymnasial snarere end almen gymnasial uddannelse har færre "sabbatår" – de går hurtigere i gang med en uddannelse, snarere end at vente.

Fra et samfundsøkonomisk perspektiv er det nyttigt, at arbejdsstyrken får de rette kompetencer og kan indgå i en produktiv arbejdssammenhæng. Isoleret set er det hensigtsmæssigt, navnlig i en tid med voksende arbejdskraftmangel, at studenter ret hurtigt går i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse.

På baggrund af analysen er det værd at stille sig selv spørgsmålet, om der er nogle ting de erhvervsrettede uddannelser er særligt gode til i forhold til at gøre de unge erhvervsparate og afklarede om deres videre job- karriere- og uddannelsesforløb, men med fordel kan lade sig inspirere af andre steder.

Dette er særligt relevant i lyset af, at andelen af gymnasieelever, der går på en almen gymnasial uddannelse, er vokset, mens de erhvervsrettede gymnasier tilsvarende har "tabt markedsandele", siden 2005^v.

▼ OM DETTE NOTAT

"Flere sabbatår hvis man tager på det almene gymnasium" er Dansk Erhvervs analysenotat nummer 50 i 2017. Redaktionen er afsluttet den 19. september.

▼ OM DANSK ERHVERVS ANALYSENOTATER

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

▼ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne spørgeskemaundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

▼ KONTAKT

Henvendelser angående analysen kan ske til chefkonsulent Malthe Munkøe på mmm@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6510.

Henvendelser angående erhvervsskoler og erhvervsrettede gymnasier mv. kan ske til uddannelseschef Claus Rosenkrands Olsen på cro@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6134.

▼ NOTER

ⁱ Bemærk at dette ikke nødvendigvis er videregående uddannelser, og erfaringsmæssigt vælger især mange erhvervsrettede et erhvervsskole-forløb efter endt gymnasieuddannelse.

ⁱⁱ Internationale studentereksaminer er ikke vist selvstændigt, men indgår i "I alt".ⁱⁱDet drejer sig om blot ca. 500 personer per årgang.

ⁱⁱⁱ Et vigtigt spørgsmål, som datagrundlaget i Statistikbanken ikke er udformet til at give svar på, er hvilke forskelle der evt. er mellem hhx, htx, stx, hf og studenterkurser mv. Hf og studenterkurser udgør dog kun ca. 20 pct. af alle almen-gymnasiale studenter, så det er usandsynligt at det skulle kunne forklare forskellen i stort omfang. Men det er oplagt at det vil være nyttigt med analyser, der belyser retningerne mere specifikt. I den forbindelse er det værd at huske på, at de studenter der vælger en given gymnasieretning adskiller sig fra hinanden i forskellige sammenhænge, herunder interesser og værdier på et personligt plan og karakterer fra folkeskolen på et mere konkret plan. Det vil formentlig give sig udslag i at man træffer forskellige senere livsvalg, herunder valget om at tage en efterfølgende uddannelse. Vi påstår derfor på ingen måde, at hele forskellen som analysen viser kan henføres til forskelle mellem erhvervsrettede og almene gymnasieuddannelser. Men det er dog givetvis en del af forklaringen, og en forklaringsvariabel det er værd at undersøge mere for at uddrage "best practice" omkring hvordan man sikrer, at eleverne bliver forberedt og klar til et videre livs- karriere- og uddannelsesvalg.

^{iv} I figur 1 og 2 har vi ikke vist andel af hele årgangen, men andel af dem, der ender med at tage en uddannelse. Da vi ikke ved præcist, hvor stor en andel af årgangen der blev færdiguddannet fra gymnasiet i 2015, der ender med at gå i gang en uddannelse, viser vi det i stedet som andel af hele årgangen. Derfor er procentsatserne lavere.

^v Det bør nævnes, at denne tendens set over en kortere tidsperiode har været xxxx været mindre tydelig og senest har de erhvervsrettede gymnasier igen "vundet markedsandele", men ikke nok til at det opvejer den forudgående udvikling.